

tydlighet och klarhet utvecklar han; det nämnde Expeditioner, utom andra skäl, äfwen på den grund att de nödvändigt måste höras till de i lagen omtalade "andra publika verk", äro förbundne till ett omedelsägt utgifwande af de acter som hos dem förwaras. Äfwen "det simplaste förstånd säger tydligt, att alla expeditioner, hvilka ifrån Stats-expeditionerna utgå, och som för verkställigheten nödvändigt ifrån dem måste utgå, genom denna utväring förlorat all egenkap af från publiciteten freddadt Stadsrådsprotocoll eller enskild Statsråds-handling" (s. 5).

Det har förut i detta blad varit omnämndt, att man år 1812 eller 1813 uppfann ett medel till att undandraga en act owillkorlig publicitet, derigenom att den bifogades statsrådets "protocoll," samt förklarades utgå en dertill hörande "handling." Herr Ramsström har i sin Wederläggning förswarat lagligheten af denna åtgärd, hvilken, consequent och klokt genomförd, snart skulle uppbåsa den dyrbaraste och för ett constitutionelt land wigtigaste delen af all offentlighet, den att kunna uppmärksamt följa regeringsärenderna. Det behöfdes, för att undan publiciteten rycka ett document, hvilket styrelsen icke wille till offentlighet utlemna, ej mer än att sagde document wid ett stadsråds sammanträde inforrades till påseende, granskning eller hwad skäl man wille begagna, och med desamma hörde det till statsrådets "handlingar," samt kunde nu undandragas offentliggörande. Det är icke swårt att inse, hwart en sådan grundsats, strängt genomförd, möjligen kunde leda.

Hörande denna fråga ådagalägger Frih. Ankerswärd, "att lagslistaren med statsrådets handlingar aldrig menat annat, än hwad som inom sifwa stadsrådet förefallit i anseende till beredandet af det beslut, som för allmänheten sållan kan få vara hemligt" (s. 5); samt "att af statsrådets handlingar inga andra än des protocoll kunna eller höras publiciteten undandragas." Härefter uttrar Friherren: "det skulle för min känsla af menligt värde, af medborgerlig frihet, bliwa det mest förfrossande ögonblick, om jag någonsin komme till den öfvertygelse, att Swenska folkets pluralitet delade den meningen, att man i Sverige icke ägde full rättighet att öfwer regeringsärenderna i allmänhet äga en öfvertygelse, och friheten att yttra den, wid det enda äfventyr som, af lagen, i anseende till

sättet möjligen kan vara stadgad; och jag skulle anse mig djupt förnebrad, både som tänkande wärrelse och som medborgare, i fall pluralitetens ömde me wore att det tillkommer endast Rikens Ständers Constitutions-Utskott att moraliter pröfwa och bedömma Styrelsens handlingar i allmänhet eller för något enskildt fall isynnerhet. Att bristande kännedom om Regeringens motiver skulle, som Herr Ramsström säger, gifwa anledningar till origtiga slutsatser, medgifwer jag gerna; men dertill är hemligheten ensamt wållande: en styrelse, som ärligt och öppet behandlar folket, äfwentyrar klander för de misstag hvilka äro oförljaktiga från människans naturen; men hon äfwentyrar ej de misledande underfördrag, hwartill bedrägeri och falskhet lemna anledning. Att rikens gerningar äro dagsens skam, sannas alltid; och jag tror derför att det är en illa sedd politik, om man i ett tidehvarf som wårt, söker att genom hemlighet reta en nyfikenhet, som nödvändigt måste tillfredsställas under en tid, då säkerligen, till det mindsta sagdt, lika mycket slutförmåga och lika mycket genomträngande förstånd finnes utom, som inom styrelserna" (s. 9, 10).

Herr Ramsström yrkade, det Sweriges konung, i kraft af 77 och 78 §. S. R. F. wore berättigad att "körtgifwa och försälja, utan att rikens ständers samtycke dertill erfordras" (Ewa l. c. s. 105), all annan kronans egendom utom fastigheter, således äfwen "rikets flotta och armeens hela material, om sådant wore des godtycke." Friherre Ankerswärd nekade detta på goda skäl; ty då konungen, enligt Hr Ramsströms eget begifwande, ej äger att försälja, ännu mindre körtstänka, icke engång ett obetydligt larkställe, kan den fria dispositionens rätten så mycket mindre utsträckas till egendom af större värde. Och rikets flotta står säkerligen i ett kånbarare sammanhang med rikens ständers besättningsrätt, än en obetydlig fastighet. — För öfrigt bekänner Frih. öppet, det han icke sätter tro till uppgiften, att nya skepp af samma storlek som de försälda, skulle kunna uppbyggas och utredas, för lika om ej bättre pris än de afyttrade, "och det har varit för att öfvertyga sig om rättigheten häraf, som han sökt winna de upplysningar" (s. 14), han efterforskat i detta ämne.

(Forts. e. a. 9.)

Tidningarnes tackfågelse till den
inträffade kylan och snön, för
deras bidrag med Inskända
Artiflar.

Noma i hufvudet länge wi sutit,
Ängsliga hwar och en uti sin vrå,
Suckande: "Fall det, o öde, ej då
En gång of gifwas ett ämne hwar på
Friskt wi må skrifa, — ty ämnen of trutit!" —
Hörd är vår bön, och från himmelen ner
Endglopp med kyla sig genast beger.

Fyllen i blåshornen, pennor formeren!
Nu är att skrifa, hur snön öfwer taf
Hatt och karyus, ja båd framför och bak,
Yrar och hwiner. — Hej! friskt er rangeren!
Hår blir ett gråfeligt pennfåfteri;
Strifflådans Gudom må du stå of bi!

Se hur han kommer,
Swanhwita fogeln!
Fördom han satt
På molnbåddens hand,
Och seglade fring
Himlar och jord.
Nu han sig sänker
Neder mot marken.
Tusendetals
Sitta de der,
Måttösa, stumma,
Med sina skinande
Wingar i höjd,
Till dess vinden
Skakar dem bort,
Eller den eldröda
Jungfrun i styn
Slukar dem upp,
Med sin lågande,
Flammande mund.

Hör hur det brakar och knakar i wiken!
Hu! det blir kallt öfwer land öfwer stad!
Flux låt of skrifa derom för publiken,
Att dermed fylla vårt hungriga blad.

Warna för åkning med stridsflo och flåde,
Warna för Isnwafar herran och när,
Bjuda att Myntgatan rensofad är,
Att öfwer rånsten man lägger ett bråde,
Och att ej fardas der isen ej bår!

Nu är musttid,
Och lappstotid,
Och wargtid,
Och hård tid!

Fördenstull wi tacka dig, kårkomna winter! —
Stockholmska Dagblad till wargstall dig red!
Skådare se hur den släden der slinter,
Tänk att jag tror, att det bår uppå sned!
Argus förmana de sköna att akta
Hålsan på Anutsbarn, wid blåsten från fjön.
Gunstig Kommet sånd ditt eldsfen i snön,
Att de för all del för halka sig wakta.
Skdt Allehanda så dugligt som jemt
Dina noticer, med grundliga facta,
Akta dig endast att falla i skämt!

Hvem ligger frusen ihjäl der på gatan?
Är det Annmärkarn? För gråt jag ej ser.
Stockholmska Blaren? Den ömtliga satan
Ej något tecken af lif från sig ger.
Hvem består swopning, jag kiskan bekostar;
Argus framföre må gå med prästias,
Medan som Posten wid grafblet postar;
Sjelswaste Gransklarn uppkaste dess graf.
Conversation må orera, och bladet
Argus bekoite på grafblets dag,
Medan Journalen en psalm under tåket
Spelar, om lifwets snart flydda behag.

Rättelse:

Wid uppgiften i föregående nummer, angående
Corrections-inrättningen på Långe
holmen, så wi tillägga, att den i sagde blad
omnämnda lönen för tjenstemännen, upptager en-
dast ett qvartal af densamma, och att det nu warande
de priset på kosthållningen utgör omkring 6 R. 8
r. fl. Wico för dagen. De förra årens uppgift till
R. och några runstycken.

Stockholm,
Blomén & Granbergs Tryckeri.

R O M E T E N.

N:o 5.

Onsdagen den 17 Januari 1827.

Recension.

Ett och annat, af C. H. Anckarswärd. Samledning af den bekanta skepps-handeln. — Stockholm, Georg Scheutz, 1826. Sid. 131, 8:o.

(Forts. och Slut fr. N:o 4.)

Herr Ramström besyftade, i sin Wederläggning, Frih. Anckarswärd för en "synbar affigt att väcka folkets misnöje och mistankar." Härå svarar Friherren: "Vi teswa lyckligtvis uti en tid då dessa fanatismens och stasinnets rop icke mera samta något forl. Jag finner mig lycklig att för lika tillmålen ej behöfwa kalla Herr Ramström in för någon annan domstol än det allmänna wettets. Jag har följt styrelsens åtgärder rörande denna märkwärdiga händelse, med den uppmärksamhet, som jag tror göra ett af huswuddragen i en konstitutionel medborgares karakter. — — — Min öfvertygelse bjuder mig att fästa allmänna uppmärksamheten på angelägenheten, att med den största otålighet förswara en frihet, hwars värde folken sålän känna, för än de förlorat den." (sid. 14, 15.)

Nedan då Justitiae Ombudsmans-embetet af Svea rikes år 1809 församtade ständer inrättades, tyckes en dunkel åsigt hafwa föreswärfwat lagstiftarne, att han borde blifwa mer än en wanlig domare och sänsmans-stråmma, att han på wist sätt skulle företråda ständerna emellan riksdagarne. Euru åsigten om detta embetes egentliga bestämmeelse, i hela dess omfattning, ännu icke synes hafwa tydligt utvecklats sig för de lagstiftande, förefomma dock

så många omständigheter och föreskrifter uti instructionen för Justitiae Ombudsmannen, de der styrka en sådan mening. Friherre Anckarswärd hade yttrat samma tanke, hwilken redan förut förefommer i Grefwe Schwerins skrift Om Riksdaggar. Äfwen i afseende härå hade Friherren blifwit tablad af Hr Ramström. Det nu uppkämda förswaret anser rec. fullkomligt tillfredsstillande, och så wida grundadt på ofwannämnde instruction, som dess ej klart utvecklade föreskrifter det tillåta.

Med öfvertygande kraft gendriswer Friherre Anckarswärd sedermera de besyftningar Herr Ramström gjort honom för orolighets anda och inkräktningsbegär. Han "sätter icke i fråga, att Herr Ramström för sitt yttrade tänkesätt kan hafwa någon annan driffjäder än sin öfvertygelse, och denna kan underfundom, ehuru oriktig, wara aktningsswärd, om den är allwarlig och upprigtig; man äger ingen rätt att disputera öfjelsen och tycket för sjelfwa despotismen; men man äger rätt att förswara sig emot dess insteg, då man i stydd af beswurna lagars helgd önskar att leswa fri" (s. 25.)

Det ämne Friherre Anckarswärd derefter behandlar, är regeringens obestämda indragnings magt öfwer lidningar, samt den inskränkning densamma gör på tryckfriheten. Herr Ramström yttrar i sin Wederläggning stora och ljuswa förhoppningar, att ingen riksdagsman wid nästkommande riksdag, som med uppmärksamhet läst August den tredje advocatoriska förswar, "då kan anslagades för en införd utländsk artikel rörande den så ofta nämnde skepps-handeln, skall verka på upphäfwandet af indragningsmakten." Friherre Anckarswärd icke blott medgifwer att han är en af

dem som ej komma att följa den lemnade anvisningen till förbättrad handel och wandel wid nästa riksmöte *), utan han ådagalägger äfwen huru verksam tidningspubliciteten, då den är fri och oberoende, måste wara till befrämjande af samhällets utbildning. Tillika utvecklar han alla de menliga följder som uppkomma deraf, att denna publicitet är beroende af andra band än den allmänna lagens. Ut i en constitutionel stat måste det befinnas "af ett oberäkneligt värde, att se nationen inom sig dyppet afhandla sina stora angelägenheter; men utan full frihet kan en sådan tankewerklighet icke äga rum, ty tankan sjettras genom blotta hågkomsten af ett godtyckligt band, och kånstan för det allmänna och för ett offentligt lif qvå wes i sin födsel, då den som sofrare ej finner friheten." (s. 35.)

Friherren har tyckt sig råja en wärdelse hos folket till ett offentligt lif, och tror att ett sådant endast af tidningspubliciteten kan befrämjas och utbildas. "Jag känner en slags förtrytelse, då jag ser indragningsmakten verka så, som sist i anseende till Dagligt Allehanda för en utur ett Engeströms dagblad afstrifwen artikel om tilldragelser i Ryssland. Då jag läser hwad som strifwes ut i Journal des Paysbas om Franska Ministären, så finner jag mig, som Swensk, i högsta måtto nedsatt; om wår constitutionella stat icke skulle i anseende till Ryssland anses äga samma oberoende och själfständighet, som Nederländerna äga relativt till Frankrike" (s. 32).

För öfrigt är Friherre Ueckerströms hela utveckling om fördelarna af en från all godtycklig inskränkingsmagt oberoende tryckfrihet, så bewisande och på högst wigtiga stäl grundad (s. 29—42), att wi anse oss böra hänwisa wåra läsare till denna del af skriften, såsom ytterst angelägen för hwarje constitutionel medborgare. Han slutar densamma med följande yttrande: "För min del har jag ingenting emot, att Herr Ramsström finner likgiltigt huru styrelsen handlar med rikets flotta; blott jag får äga bruket af min frihet att tycka annorlunda. Jag har ingenting emot att Herr Ramsström, oaktadt allt historiskt högmöd, ej som Swensk förtry-

*) Det är bekant, att indragningsmagtens upphäfwande beslöts af ständerna wid 1823 års riksdag; men såsom grundlags fråga kommer des slutliga afgörande att hwila till ständernas nästa sammanträde.

ter det utländska inflytande, som å steyppshandeln syntes gbra ett så ömtligt slut; blott jag får tro att nationalwärdigheten wid detta tillfälle insför Europas ögon påfallade en protest emot nationaldelaktighet i en sådan sinnesslämning, och det war i denna mening jag hoppades, att genom grundlagen äga rättighet att fordra kånedom om saken, för att icke behöfwa ensamt derom tillita ryktet och de utländska journalerna." (s. 42.)

II. — Emot den andra afdelningen af Friherre Ueckerströms skrift, har en annan af hufwudstadens tidningar pligtstybligast utträd, och i sin anletes swett sökt att framställa de derstädes yttrade åsigterna såsom fullkomligen samhälls försörande. Rec. kan icke dela den i nämnde blad yttrade mening, kan omöjligen inse, att embetsmännens blinda lydnad för ett grundlagsstridigt konungabud — i fall ett sådant någonsin blefwe utfärdadt — är förenlig med slutorden i Regeringsformen, der alla som "riket med huldhet, lydno och hörsamhet förbundenne äro," åläggas att grundlagen "erkänna, i ägtaga, efterleswa och hörsamma." Och med hörsammandet af denna lag, är således det wilkor stadgadt, hwilket gör undersåten och embetsmannen i en constitutionel stat konungens besallning undergifwen; och endast såsom grundlags enligt besallande har konungen rätt att besalla. Grundlagen är stiftad af konung och ständer gemensamt, och kan således icke annorlunda än gemensamt förändras; hwarföre och ett ensidigt upphäfwande af densamma får företagas hwarken af ständer eller konung. Men ett sådant ensidigt upphäfwande inträffar uppenbart, i händelse grundlagsstridiga påbud af konungen utfärdas, samt af embetswerk och embetsmän blinda ålydas.

Wi wänta härwid det inkast, att om de verkställande embetsmännen skola för hwarje serskildt fall undersöka, huru wida de böra ålyda konungens påbud eller icke, och i sådant ändamål pröfwa densamma efter grundlagens föreskrifter, så skulle alla ärender på det högsta förtrödas i sin gång, och mångfalliga tillfällen lemnas till öhörsamhet och oredor. Detta moistål synes kanste wid första påseendet ganska wigtigt; men förfaller lätt wid närmare granskning. Ty man måtte wäl, för det första, hos en embetsman så förtutsätta en så lefwande och klar kunskap af grundlagen, att hwarken lång pröfning eller erinran om det omöjligen grundlagsstridiga i besallningen be-

